

Załącznik do uchwały Nr XLV/362/2022
Rady Miejskiej w Proszowicach
z dnia 24 marca 2022 r.

**SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU
WSPIERANIA RODZINY
ZA ROK 2021**

Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r., poz. 447). Zgodnie z powołaną podstawą prawną Kierownik przedkłada Radzie Gminy rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny do dnia 31 marca każdego roku.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 został przyjęty do realizacji Uchwałą Rady Miejskiej Nr XXI/187/2020 z dnia 22 czerwca 2020 roku.

Głównym celem Programu jest tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu i wspieraniu rodziny oraz pomoc w obszarze występujących trudności życiowych i opiekuńczo- wychowawczych

Główne kierunki działań strategicznych Programu:

1. Tworzenie systemu poradnictwa, edukacji i wspierania na rzecz rodziny.
2. Pomoc w zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży, w sposób konstruktywny wolny od zachowań nieakceptowanych społecznie.
3. Aktywowanie roli rodziny w procesie wychowywania i kształcenia dzieci, celem przywrócenia prawidłowego funkcjonowania rodziny w społeczeństwie.
4. Budowanie efektywnego i spójnego systemu wsparcia na rzecz rodzin zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.
5. Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz wsparcia rodziny i dziecka.

Rok 2021 był niewątpliwie trudnym okresem działań na rzecz rodzin, w związku z ograniczeniami spowodowanymi sytuacją epidemiologiczną na terenie naszego kraju. Ograniczenia spowodowane izolacją i koniecznością pracy w systemie zdalnym wpłynęły niekorzystnie na kondycję rodzin będących w zainteresowaniu Ośrodka i utrudniły pracę pracowników pracujących w systemie wsparcia rodziny.

Realizowane zadania:

1. **Tworzenie systemu poradnictwa, edukacji i wspierania rodziny.**
 - a) Pomoc psychologiczno-pedagogiczna dla rodzin z Gminy i Miasta Proszowice.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje politykę społeczną ukierunkowaną m. in. na tworzeniu warunków efektywnego systemu zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych. Jednym z elementów tego systemu jest zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa, z którego mogą skorzystać osoby i rodziny wymagające takiego wsparcia. W MGOPS można skorzystać z poradnictwa specjalistycznego tj. **prawnego, psychologicznego** i terapeutycznego.

W strukturach MGOPS działa Punkt Informacji Wsparcia i pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, który realizuje działania z zakresu specjalistycznego poradnictwa. Specjalistyczne poradnictwo psychologiczne świadczone dla klientów MGOPS realizowane jest poprzez:

- **porady** - ukierunkowane na określenie odpowiedniej formy pomocy,
- **konsultacje psychologiczne** – rodzinne, indywidualne,
- **konsultacje z prawnikiem** – udzielanie porad prawnych, pomoc w redagowaniu pism prawnych oraz jeżeli jest konieczne sporządzane są pisma procesowe.

b) Wspieranie rodziców w ich funkcjach opiekuńczo- wychowawczych.

- wsparcie asystenta rodziny.

W 2021 roku w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Proszowicach swoje zadania realizowało **2 asystentów rodziny**. Asystent rodziny wspiera rodzinę, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Asystent rodziny towarzyszy rodzicom we wprowadzeniu zmian w swoim myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, koniecznych do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci.

Asystentura rodziny polega na zindywidualizowanej pracy w rodzinie, z rodziną, dla rodziny (na jej rzecz). Asystent rodziny ma za zadanie zmienić stosunek osób w rodzinie do własnej sprawczości, zwiększyć ich poczucie wpływu na własne życie, podnieść samoocenę. Indywidualna pomoc służy rozwojowi kompetencji poszczególnych członków rodziny, osiąganiu wyznaczonych przez nich celów, wzbudzaniu w nich wiary we własne możliwości oraz motywowaniu do podejmowania działań, do tej pory uznawanych za niemożliwe. Działania asystenta i rodziny zmierzają do jej usamodzielnienia i pozostawienia dzieci w rodzinie, w środowisku zapewniającym im poczucie bezpieczeństwa i prawidłowy rozwój. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 09 czerwca 2011 r. asystent rodziny ma na celu pomóc przezwyciężyć trudną sytuację rodzinną. Praca asystenta jest prowadzona w miejscu zamieszkania rodziny. W związku z tym asystent rodziny pracuje głównie w terenie w celu prawidłowej realizacji swoich zadań. Asystent rodziny swój czas pracy przeznacz na współpracę z instytucjami działającymi na rzecz

rodziny (szkoły, służba zdrowia, ognisko wychowawcze itp.) jak również na przygotowanie, usystematyzowanie i wypełnianie dokumentacji. Asystent rodziny zatrudniony jest w ramach zadaniowego czasu pracy co pozwoliło na pracę z rodzinami w różnych godzinach, także poza godzinami pracy MGOPS w Proszowicach. Dla każdej rodziny po wcześniejszej ocenie sytuacji, został stworzony indywidualny plan pracy z rodziną, który jest realizowany w oparciu o odpowiednio dobrane działania. Dla osiągnięcia lepszych efektów pracy asystent rodziny **współpracuje z pracownikami socjalnymi, dzielnicowymi, terapeutami, pedagogami szkolnymi, wychowawcami oraz nauczycielami**. Prowadzona jest systematyczna współpraca z **kuratorami sądowymi**.

Dla podtrzymania osiągniętych celów, które udało się osiągnąć rodzinie, konieczna jest stała kontrola, dlatego też po zakończeniu współpracy asystent rodziny jeszcze przez rok monitoruje jej funkcjonowanie.

Tabela: Liczba rodzin korzystających z usług asystenta rodziny w 2021 roku.

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA RODZIN
1.	Rodziny korzystające z usług AR powyżej 1 roku	20
2.	Rodziny korzystające z usług AR powyżej 3 do 12 miesięcy	7
3.	Rodziny korzystające z usług AR do 3 miesięcy	2
4.	RAZEM	29

Źródło: opracowanie własne.

W **2021 roku** asystenci rodziny zakończyli współpracę z **11 rodzinami** ze względu na zakończenie monitoringu i osiągnięcie celów (9 rodzin) oraz ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę (1 rodzina), a także ze względu na zmianę miejsca zamieszkania (1 rodzina).

Łączna liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny w 2021 roku wyniosła 29 rodzin.

Aby zapewnić prawidłową realizację zadań przez asystenta rodziny niezbędne jest systematyczne podnoszenie kwalifikacji zawodowych. Asystenci rodziny w roku 2021 prowadzili intensywne samokształcenie się poprzez czytanie fachowej literatury, publikacji prasowych oraz strony internetowej dotyczące prawidłowego funkcjonowania rodzin, dzieci.

Ponadto asystenci rodziny brali udział w następujących szkoleniach:

- „Przepisy prawa w zakresie zabezpieczenia socjalnego”.

- „Reorganizacja pomocy społecznej w MGOPS, w tym praca z instrukcją postępowania z przypadkiem na poziomie pracy administracyjnej oraz profesjonalnej pracy socjalnej”.
- „Budowa Zespołów zadaniowych zorientowanych na wspólną diagnozę zjawisk, problemów społecznych”.
- „Praca asystenta rodziny - krok w dobrym kierunku”.
- „Profesjonalne narzędzia diagnostyczne w pracy socjalnej”.
- „Technologie informatyczne w pracy MGOPS”.
- „Praca z trudnym klientem w pomocy społecznej”.
- „Prawne i ekonomiczne zagadnienia w pracy asystenta rodziny. Asystent rodziny lider w pomocy społecznej”.
- Praca socjalna z rodziną.

MGOPS w Proszowicach realizuje **pracę socjalną z rodziną**. Praca socjalna jest jedną z naturalnych możliwości wejścia do rodziny. W pracy socjalnej pomoc powinna polegać na motywowaniu i mobilizowaniu do wyjścia z trudnej sytuacji życiowej przy wykorzystaniu własnych zasobów i możliwości. Pomagający wspiera w sprawach niezbędnych, na miarę możliwości rodziny starając się włączyć ją w rozwiązywanie problemów. Unika wyręczania choć zwykle na początku praca nad rozwiązaniem problemów wymaga większej jego energii i aktywności.

c) Poprawa bezpieczeństwa socjalnego rodzin poprzez realizację programów.

Realizacja ogólnopolskiego Programu Rodzina 500+

Program ten jest systemowym wsparciem polskich rodzin. Jest najbardziej znaczącą i realnie odczuwalną pomocą finansową ze strony państwa dla rodzin wychowujących dzieci. Zgodnie z projektem, z pomocy korzystają rodzice oraz opiekunowie dzieci do 18 roku życia bez względu na dochód rodziny. Wypłacane pieniądze mają posłużyć jako częściowe pokrycie kosztów związanych z zaspokojeniem potrzeb życiowych oraz wychowaniem dziecka. Program zakłada znaczną poprawę sytuacji polskich rodzin. Obowiązujące od 1 lipca 2019 r. znowelizowane przepisy ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci wprowadziły zmiany w okresie ustalania prawa do świadczenia wychowawczego.

Obecny okres świadczeniowy 2021/2022, na który ustalane jest prawo do świadczenia wychowawczego trwa od 1 czerwca 2021 r. i zakończy się 31 maja 2022 r. Po tym czasie Świadczenie wychowawcze 500+ będzie realizowane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Realizacja ogólnopolskiego Programu „Karta Dużej Rodziny”.

Liczba wydanych przez Gminę ogólnopolskich Kart Dużej Rodziny w 2021 r.– **115**

Liczba rodzin wielodzietnych, którym wydano KDR w 2021 r.– **40**

Realizacja Programu „Za życiem”

Program „Za życiem” ma na celu udzielenie wsparcia kobietom w ciąży i ich rodzinom, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, w sytuacji niepowodzeń położniczych, a także dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, powstałe w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Jednym z elementów programu „Za życiem” jest jednorazowe świadczenie pieniężne z tytułu urodzenia dziecka w wysokości **4 000 zł**. Świadczenie to przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód. Aby otrzymać wsparcie, należy złożyć wniosek w ciągu 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka. Do wniosku należy dołączyć dwa zaświadczenia lekarskie : pierwsze - wystawione przez lekarza posiadającego specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii - potwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu i drugie - zaświadczenie lekarskie lub zaświadczenie wystawione przez położną, potwierdzające, że przyszła matka pozostawała pod opieką medyczną od co najmniej 10. tygodnia ciąży do porodu. Z obowiązku przedstawienia drugiego zaświadczenia są zwolnieni opiekunowie prawni lub faktyczni dziecka. W **2021** roku z tego świadczenia skorzystała **1** rodzina, której wypłacono jednorazową **kwotę 4 000 zł**.

Realizacja Projektu „Sukces zależy od Ciebie”.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Proszowicach jest realizatorem Projektu pn. **„Sukces zależy od Ciebie”** dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach poddziałania 9.1.1 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020. Projekt realizowany jest w okresie od **2018-10-01** do **2021-12-29**. Wartość dofinansowania projektu z UE wynosi **844,587.50 zł**. Celem głównym projektu jest aktywizacja społeczno-zawodowa dla 66 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym na terenie Gminy Proszowice. W ramach projektu realizowane są różne formy aktywizacji społeczno-zawodowej wynikające z indywidualnej diagnozy potrzeb oraz opracowanej indywidualnej ścieżki udziału w projekcie – ścieżki reintegracji, w tym wsparcie o charakterze społecznym, zawodowym, oraz zdrowotnym takie jak:

- Indywidualne poradnictwo psychologiczne.
- Indywidualne treningi psychologiczne.

- Warsztaty kompetencji społecznych w formie wyjazdowej.
- Poradnictwo rodzinne.
- Warsztaty kompetencji społecznej w formie stacjonarnej.
- Warsztaty kompetencji cyfrowych wraz z egzaminem ECDL.
- Indywidualne doradztwo zawodowe.
- Indywidualne pośrednictwo pracy.
- Grupowe zajęcia z zakresu poszukiwania prac.
- Kursy i szkolenia umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji.
- Staże zawodowe.

2. Pomoc w zagospodarowaniu czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.

Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwijanie ofert zajęć sportowych, kulturalnych, zajęć pozalekcyjnych.

Na terenie gminy i miasta Proszowice funkcjonuje placówka wsparcia dziennego – świetlica środowiskowa. Świetlica jest placówką wsparcia dziennego, która prowadzi zorganizowaną działalność opiekuńczą i wychowawczą dla dzieci i młodzieży. Uczęszczają tam dzieci w wieku **od 7 do 18 lat**, które mają trudnościami w nauce, wychowują się w rodzinach o licznych dysfunkcjach wychowawczych i mają problemy materialne. Celem działalności świetlicy środowiskowej jest wspieranie rodziny w procesie przygotowywania dzieci i młodzieży do samodzielnego życia, kształtowania właściwych postaw społecznych. Uczestnictwo w zajęciach świetlicy pozwala na racjonalne zagospodarowanie czasu wolnego od zajęć szkolnych dzieci. Wychowankowie, oprócz odrabiania zadań i pomocy mającej na celu wyrównanie braków szkolnych, korzystają z różnych form zajęć, których celem jest także rozwijanie różnego rodzaju zainteresowań. W ciągu całego roku w Świetlicy organizuje się różne imprezy okolicznościowe. W miarę możliwości wychowankowie wyjeżdżają do kina i na krytą pływalnię. W okresie wakacyjnym uczestniczą w półkolonii „Wakacje z plecakiem”. W **2021 roku** świetlica dysponowała **20** miejscami. Świetlica w czasie pandemii funkcjonowała zgodnie z obowiązującymi wskazaniami epidemiologicznymi. Jeśli sytuacja tego wymagała świetlica funkcjonowała w formie zdalnej. Wychowawcy wspierali dzieci i młodzież poprzez narzędzia informatyczne. W czasie wakacji dzieci uczestniczyły w półkoloniach z zachowaniem reżimu sanitarnego.

3. Budowanie systemu wsparcia materialnego rodziny.

Mieszkańcy gminy i miasta Proszowice, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej i materialno - bytowej mogą zgłosić się MGOPS w Proszowicach o pomoc w formie pieniężnej. Postępowanie w sprawie świadczeń pomocy społecznej wszczynane jest na wniosek osoby zainteresowanej, jej

przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. Ośrodek przyjmuje także zgłoszenia od osób, instytucji i organizacji społecznych, dotyczące konieczności udzielania pomocy każdej osobie lub rodzinie na terenie gminy Proszowice, znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej i niezdolnej do samodzielnego zaspokojenia niezbędnych potrzeb. Pomoc społeczna może być udzielana również z urzędu, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego.

Udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży w formie stypendiów, wyprawek szkolnych.

W ramach współpracy z **Centrum Obsługi Oświaty**, dzieci i młodzież w wieku szkolnym z rodzin, gdzie występuje trudna sytuacja materialno - bytowa, mogą korzystać z pomocy w formie stypendium. **W 2021** roku stypendium otrzymało **47** uczniów.

Realizacja Programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Rzeczywista liczba osób objętych tym programem **w 2021 roku** wyniosła ogółem **318 osób** w tym **173 osób mieszkających na wsi**.

Liczba osób korzystających z posiłku – ogółem **82** w tym **27** osób z terenu wsi. W ramach Programu została udzielona pomoc w formie zasiłku celowego jak również pomoc w formie posiłku.

Tabela: Pomoc w formie zasiłku celowego.

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Zasiłek celowy	
		Ogółem	w tym na wsi
1.	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	91	50
2.	Liczba rodzin	91	50
3.	Liczba osób w rodzinach	273	162
4.	Liczba świadczeń	1092	692

Źródło: opracowanie własne.

Tabela : Pomoc w formie posiłku

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Posiłek	
		Ogółem	w tym na wsi
1.	Liczba osób korzystających z posiłku	82	27
2.	W tym z posiłku w formie: Pełnego obiadu	59	15
3.	Jednego dania gorącego	25	12
4.	Liczba rodzin	66	18
5.	Liczba osób w rodzinach	147	57
6.	Liczba posiłków	9 326	2 580
	z tego: pełen obiad	7 956	1 996

	jedno danie gorące	1 370	584
--	--------------------	--------------	------------

Źródło: opracowanie własne

4. Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny.

a) Pracownicy Ośrodka, aby dobrze wykonywać pracę socjalną współpracują w tym celu z różnymi instytucjami działającymi na rzecz wsparcia rodziny są to:

- **Szkoły** – współpraca z pedagogami, zapisy dzieci do szkół, przedszkoli.
- **Poradnia psychologiczno-pedagogiczna** – pomoc w zdiagnozowaniu przyczyn problemów w nauce.
- **Sąd rodzinny** - współpraca z kuratorami.
- **Policja** - grupy robocze.
- **Służba zdrowia.**
- **Kuratorium oświaty** - organizowanie kolonii.
- **Powiatowy Urząd Pracy** – pomoc w znalezieniu zatrudnienia.
- **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.**

Współpraca ma na celu poprawę relacji w rodzinie oraz podniesienie funkcji opiekuńczo – wychowawczych rodziców i opiekunów.

b) Stała współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, jednostką realizującą działania z zakresu pieczy zastępczej.

W ramach tej współpracy odbywają się spotkania z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej z asystentami rodzin z Gminy Proszowice. Na spotkaniach omawiana jest bieżąca sytuacja rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej albo instytucjonalnej pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu

30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu

50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu

-średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka albo środków finansowych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego oraz środków finansowych na bieżące funkcjonowanie tej placówki.

c) Doskonalenie kadry

Aby profesjonalnie wypełniać i realizować zadania związane z pomocą społeczną pracownicy socjalni oraz asystenci rodziny biorą udział w szkoleniach podnoszących ich kompetencje zawodowe.

Działania MGOPS są ukierunkowane głównie na:

- utrzymaniu dzieci w ich naturalnym środowisku jakim jest rodzina biologiczna,
- wzmocnieniu działań profilaktycznych,
- doskonaleniu metod pracy z rodziną,
- realizowanie różnych form pomocy rodzinie.

Potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej :

1. Kontynuacją działań w zakresie tworzenia spójnego systemu opieki i wsparcia na rzecz osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, poprzez zwiększenia dostępu do działań z zakresu specjalistycznego poradnictwa.

2. Diagnoza środowiska lokalnego w obszarze potrzeb z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w związku z działaniami na rzecz pomocy i wsparcia osób i rodzin z Ukrainy.

3. Opracowanie we współpracy z instytucjami wsparcia społecznego jednolitych procedur w zakresie działań na rzecz osób z Ukrainy w obszarze: społecznym, oświatowym i kulturalnym.

4. Tworzenie warunków do działania rodzin wspierających i promowanie tego rodzaju wsparcia w środowisku lokalnym – kampania społeczna.

5. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym : placówek wsparcia dziennego (koła zainteresowań, kluby, ogniska wychowawcze, praca podwórkowa prowadzona przez wychowawcę) oraz zapewnienie poradnictwa specjalistycznego dla rodzin z zakresu prawidłowych postaw rodzicielskich i kompetencji wychowawczych.

6. Zapewnienie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

7. Realizacja zapisów 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny, o którym mowa w art. 176 pkt 1 ustawy na lata 2023-2025. oraz ewaluacja podejmowanych działań w ramach programu.

8. Kontynuacja działań związanych z zapewnieniem rodzinom przeżywającym trudności wychowawcze wsparcia i pomocy ze strony asystenta rodziny.

9. Podnoszenie kwalifikacji przez pracowników Ośrodka, a także innych specjalistów zajmujących się pracą z rodziną, pracujących w instytucjach z obszaru wsparcia społecznego na terenie gminy Proszowice.